

Tinglysning af krav på tilbagebetaling af bistandshjælp

Henstillet til socialministeren at overveje, om der måtte være anledning til at gennemføre en ordning, hvorefter krav på tilbagebetaling af bistandshjælp til den del af terminsudgifterne, der hidrører fra afdrag, sikres ved tinglysning af ejerpantebrev i stedet for skadesløsbrev.

(J. nr. 1981-615-09).

FOB nr. 81.234

Den 29. oktober 1981 afgav jeg følgende henstilling til socialministeren:

»Ved lov nr. 258 af 16. juni 1980 blev der gennemført en ændring af bl.a. bistandslovens § 25, således at der i alle tilfælde stilles krav om tilbagebetaling, når der ydes kontanthjælp til dækning af den del af terminsudgifterne vedrørende en fast ejendom, der hidrører fra afdrag. I tilknytning hertil bestemmer bistandslovens § 25, stk. 2, at tilbagebetalingskravet sikres gennem tinglysning af enten en meddelelse om tilbagebetalingskravet som hæftelse på ejendommen eller et skadesløsbrev. Lovændringen trådte i kraft den 1. januar 1981.

Efter § 5, nr. 2, i tinglysningsbekendtgørelsen (justitsministeriets bekendtgørelse nr. 17 af 26. januar 1979) skal der i Tingbladet, der udkommer som en afdeling af Statstidende, i forbindelse med tinglysning ske bekendtgørelse af »pantebreve, herunder skadesløsbreve, i fast ejendom og løsøre«. Denne bekendtgørelse indeholder oplysning om såvel pantsætters som panthavers identitet.

Jeg har modtaget et antal henvendelser, hvori det gøres gældende, at denne offentliggørelse er ensbetydende med en tilsidesættelse af den tavshedspligt, der gælder ved behandlingen af sociale sager.

I anledning af en tidligere henvendelse om dette spørgsmål, som ombudsmanden sendte til socialministeriet til besvarelse, har socialministeriet i en skrivelse af 29. juni 1981 bl.a. udtalt følgende:

»Da bistandslovens § 25 direkte stiller som betingelsen for ydelse af hjælp til afdrag på terminsydelser, at hjælpen ydes med tilbagebetalingspligt, og at kravet sikres ved tinglysning, kan reglerne om tavshedspligt i straffeloven ikke gøres gældende i disse tilfælde.

Det skal tilføjes, at der ikke sker offentliggørelse i Statstidende, når der sker tinglysning af en *meddelelse* om tilbagebetalingskrav. Dette sker kun, hvis det sociale udvalg finder det nødvendigt at udnytte adgangen til tinglysning af et *skadesløsbrev*.«

Denne udtalelse kan ikke give mig anledning til bemærkninger.

Som bekendt regulerer bistandsloven alene spørgsmålet om tavshedspligt for dem, der deltager i lovens administration, gennem en henvisning til straffelovens almindelige regler herom, jfr. bistandslovens § 22. Det kan ikke anses for stridende mod disse bestemmelser at gennemføre en offentliggørelse, der er påbudt i anden lovgivning.

Efter at have modtaget socialministeriets skrivelse af 29. juni 1981 har den pågældende klager ved fornyet henvendelse hertil da også givet udtryk for, at socialministeriets konklusion ikke var specielt overraskende. Klageren har imidlertid samtidig præciseret, at formålet med hans oprindelige henvendelse var at pege på det betænkelige i, »... at der mellem to så centrale lovkomplekser eksisterer sådanne modsætninger, at man er nødt til at anvende princippet om, at den nyeste lov har størst vægt.«

Også efter min opfattelse kan det forekomme stødende og mindre vel foreneligt med de hensyn til beskyttelsen af privatlivets fred, der ligger bag reglerne om tavshedspligt på dette område, jfr. herved bistandslovens § 22, at der i visse tilfælde - omend indirekte - skal gives offentlig meddelelse om, at navngivne enkeltpersoner har modtaget kontanthjælp efter bistandsloven. Jeg har da også på ministerens besvarelse af et spørgsmål fra folketingsmedlem Birthe Nielsen, Folketingstidende 1980-81, spalte 9569 f, forstået, at dette er en utilsigtet konsekvens af lovændringen.

Jeg har i denne forbindelse hæftet mig ved, at ministeren i besvarelsen oplyste, at ministeriet havde rettet henvendelse til justitsministeren for at få belyst, om der er mulighed for at få fritaget tinglysning efter bistandslovens § 25, stk. 2, for offentliggørelse i Statstidende. Socialministeriets ovennævnte udtalelse af 29. juni 1981 bygger på justitsministeriets besvarelse af denne henvendelse.

Da jeg som nævnt har modtaget flere henvendelser om spørgsmålet, finder jeg i henhold til ombudsmandslovens § 11 og instruksens § 10 at burde henlede ministerens opmærksomhed herpå og at burde henstille til ministeren at overveje - eventuelt i forbindelse med anden ændring af bistandsloven, som jeg forstår kan blive aktuel i indeværende folketings-samling - om der måtte være anledning til at gennemføre en ordning,

hvorefter de nævnte tilbagebetalingskrav kan sikres ved tinglysning af ejerpantebrev i stedet for skadesløsbrev.

Jeg har ikke taget stilling til, om en sådan ordning i givet fald kunne gennemføres administrativt på det nugældende lovgrundlag. Jeg henviser i den forbindelse til, at det i andre lovgivningsmæssige sammenhænge er forekommet, at udtrykket »skadesløsbreve« er blevet fortolket som også omfattende ejerpantebreve - således f.eks. i forhold til bestemmelsen i retsplejelovens § 478, stk. 1, nr. 4, i den tidligere gældende affattelse.

Jeg har sendt folketingets retsudvalg en genpart af denne skrivelse.«

Ved skrivelse af 31. marts 1982 orienterede socialministeriet mig om, at ministeriet samme dag havde anmodet socialstyrelsen om at udsende følgende SM-meddelelse, der var udarbejdet på grundlag af en udtalelse fra justitsministeriet:

»Efter drøftelse med justitsministeriet skal socialministeriet meddele, at sikring af et tilbagebetalingskrav efter bistandslovens § 25, stk. 1, nr. 1, kan ske ved tinglysning af et ejerpantebrev i stedet for et skadesløsbrev.«

Jeg meddelte herefter socialministeriet, at jeg havde taget det oplyste til efterretning.

Supplerende oplysninger om sagen

Ved lov nr. 620 af 6. december 1982 om ændring af bistandsloven blev bistandslovens § 25, stk. 2, ændret således, at det direkte af lovteksten fremgår, at et tilbagebetalingskrav også kan sikres ved tinglysning af et ejerpantebrev.